

NIEUWE GEURREGELGEVING IN PLUIMVEESTALLEN

Op 16 augustus verscheen een omzendbrief van minister Schauliege met een omschrijving van milderende maatregelen voor geur afkomstig van bestaande varkens- en pluimveestallen. Deze omzendbrief wordt sinds 1 september gebruikt om (her)vergunningsaanvragen te beoordelen. – *Eva Brusselman & Peter Demeyer, ILVO*

Technologie en Voeding - Agrotechniek

In *Management&Techniek* 21 van 7 december vermeldden we hoe de omzendbrief tot stand kwam en welke maatregelen hierin worden opgelegd voor varkensstallen. In dit artikel bespreken we de maatregelen voor bestaande pluimveestallen.

Algemene en bijkomende maatregelen

De maatregelen werden opgedeeld in maatregelpakketten en kunnen zo worden opgelegd in vergunningen. In de omzendbrief werden deze maatregelen ingedeeld in 2 groepen: de algemene en de bijkomende maatregelen. De algemene maatregelen zijn maatregelen die te maken hebben met goede managementpraktijken en zijn in de meeste gevallen relatief eenvoudig toepasbaar. De bijkomende maatregelen gaan verder en vergen een zekere investering van de landbouwer.

Bij matige geurproblemen zal het standaardpakket van algemene maatregelen opgelegd worden. Bij grotere geurproble-

men zal men naast het standaardpakket ook één of meerdere bijkomende maatregelen opleggen.

Standaardpakket Optimaliseren van het ventilatiesysteem; intensief en regelmatig reinigen van de stal; volledig ingestrooide stallen: geschikt strooiselmateriaal kiezen; goed strooiselbeheer; drinkwaterverlies beperken; niet-volledig ingestrooide stallen: frequente afvoer van mest naar gesloten opslag.

Bijkomende maatregelen Kadaverkoeling; de ventilatie-uitlaat verhogen; aanleggen van een windsingel; een windbreekmuur installeren (enkel bij lengteventilatie).

Optimaliseer je ventilatiesysteem

Bij pluimveestallen is de relatie tussen ventilatie en geuremissie uit de stal niet zo duidelijk. Bij deze stallen moet het ventilatiesysteem vooral gericht zijn op het droog houden van het strooisel of de mest. Het is van groot belang dat het ventilatiesysteem goed onderhouden wordt. Een onderhoudsbeurt van de onderdelen van het ventilatiesysteem in de stal is nodig na

elke productiecycli. De onderdelen aan de buitenkant van de stal moet je minstens 2 keer per jaar reinigen. Stof speelt immers een belangrijke rol bij het verspreiden van geurcomponenten. Overtollig vuil en stof moeten worden verwijderd aan de in- en uitlaat van de

.....

Een onderhoudsbeurt van de onderdelen van het ventilatiesysteem in de stal is nodig na elke productiecycli.

.....

ventilatiekokers en in de luchtkanalen zelf. Als de ventilator afschermkleppen of luiken heeft, moeten die ook gereinigd worden. Ook meetwaaiers onder de ventilator of in de smoorunit moeten worden schoongemaakt.

De regelapparatuur is het hart van het ventilatiesysteem. Als de temperatuur-

sensoren niet goed werken, zal ook het ventilatiesysteem niet naar behoren werken. Daarom moet je de temperatuursensoren in de stallen jaarlijks controleren.

Hoe je je ventilatiesysteem kan optimaliseren en de regelapparatuur kan controleren, lees je in de standaardprocedure die je kan downloaden via www.ilvo.vlaanderen.be/milieutechniek/refmil.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure, bijhouden van een logboek

Reinig je stal grondig na elke ronde

Mest, strooisel en voeding op de vloer moeten na elke ronde uit de stal worden verwijderd. De intensieve reiniging van een stalsysteem kan in verschillende acties worden onderverdeeld: de voorbereiding, het inweken, het afspoelen, het tussentijds drogen, de ontsmetting, en eventueel het naspoelen met niet-gecontamineerd water. Een gedetailleerde beschrijving van de reinigungsstappen vind je in het voorbeeld van de standaardprocedure (zie kader). Het is bovendien heel belangrijk dat de stal volledig uitgedroogd is alvorens een nieuwe productiecycclus opgestart wordt.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure, bijhouden van een logboek

Kies goed strooiselmateriaal

In ingestrooide stallen ligt het optimale vochtpercentage van het strooisel tussen de 15% en 30% (op natte basis). Enkel met de juiste keuze in strooiselmateriaal kan je dit percentage bekomen en behouden.

Goed strooiselmateriaal kan veel vocht opnemen, is zacht en los van structuur (rul) en mag niet gemakkelijk samenklitten of een korst vormen. Het strooisel moet voldoende vocht kunnen opnemen. Dit wordt uitgedrukt in de maximale vochtcapaciteit. Deze waarde moet minstens 3,0 g water per g strooisel bedragen.

Goed strooiselmateriaal kan veel vocht opnemen, is zacht en los van structuur (rul) en mag niet gemakkelijk samenklitten of een korst vormen.

Tabel 1 vermeldt de maximale vochtcapaciteit voor verschillende strooiselmaterialen. Houtkrullen, turf en zaagsel voldoen aan de gestelde voorwaarden. Zij kunnen in zuivere vorm worden gebruikt. De

overige materialen kan men gebruiken, mits ze in de juiste proporties gemengd worden met houtkrullen, turf of zaagsel.

Acties Gebruik geschikt strooisel

Zorg goed voor het strooisel

Zowel nat als samengeklit strooisel moet lokaal verwijderd worden en vervangen worden door vers droog strooisel. De

Tabel 1 Maximale vochtcapaciteit van strooiselmateriaal - Bron: ILVO

Code	Strooiselmateriaal	Maximale vochtcapaciteit (g water/g strooiselmateriaal)
A	houtkrullen	3,4
B	gerststro	1,9
C	tarwestro	2,6
D	haverstro	2,8
E	turf	7-Oct
F	vlastemen	2,2
G	zaagsel	3,3

controle op natte plaatsen moet dagelijks uitgevoerd worden. Tegen het einde van een productieronde kan het heel moeilijk worden om het natte strooisel te vervangen door vers strooisel. In dit geval kan je ook de ventilatie bijsturen zodat het natte strooisel droogt.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure.

Beperk het drinkwaterverlies

Het is van groot belang het drinkwatersysteem goed te onderhouden. Een dagelijkse controle op lekken is noodzakelijk. Bij vaststelling van lekken moeten die zo vlug mogelijk hersteld worden zodat grote vochtige plekken onder de drinkwaterleiding voorkomen worden.

Drinknippels leiden tot veel kleinere waterverliezen en tot een droger strooisel in vergelijking met open systemen. Als drinkstelsel moeten drinknippels geïnstalleerd en gebruikt worden.

Bij het gebruik van drinknippels zijn er 2 manieren om het drinkwaterverlies verder te beperken: de drinknippels combineren met een schaalpje of de wateropbrengst reduceren. Bij het laatste moet de waterdruk op de drinknippelleiding zorgvuldig ingesteld en regelmatig gecontroleerd worden, zodat er geen natte stroken strooisel ontstaan onder de drinknippelleidingen.

In de omzendbrief wordt bovendien gevraagd om het waterverbruik per productieronde bij te houden aan de hand van een waterteller.

Acties Drinkwatersysteem goed onderhouden; drinknippels installeren en

STANDAARDPROCEDURE

Voor veel van de maatregelen geldt als uitvoeringsvoorwaarde de opmaak van een standaardprocedure. Belangrijk is dat de standaardprocedure wordt opgesteld op stalniveau. De toepassing van de standaardprocedure moet voor bepaalde maatregelen ook genoteerd en bijgehouden worden in een logboek. De standaardprocedure en het logboek moeten op elk moment ter beschikking gehouden worden van de toezichthouder.

Er hoeft geen standaardprocedure of logboek opgemaakt te worden als de vereiste informatie al opgenomen is in een ander lastenboek (bijvoorbeeld Belplumelastenboek) of bijgehouden wordt in het kader van andere regelgeving (bijvoorbeeld de mestwetgeving).

Er zijn voorbeelden van de verschillende standaardprocedures en logboeken beschikbaar op <http://www.ilvo.vlaanderen.be/milieutechniek/refmil>, doorklikken naar 'Milderende maatregelen voor geuremissies en klikken op de betreffende maatregel'.

In specifieke gevallen en bij akkoord van de vergunningverlenende overheid kan je afwijken van de beschrijving van de maatregelen, zoals in de tekst weergegeven, of van de standaardprocedures die je vindt op de website van ILVO.

gebruiken; schaaltes onder drinknippels aanbrengen en gebruiken of de waterdruk zorgvuldig instellen; het waterverbruik per productieronde bijhouden aan de hand van een waterteller

Voer de mest frequent af

Niet-volledig ingestroide stallen De frequente verwijdering van mest uit de stal zal leiden tot minder geurproductie in de stal. De omzendbrief bepaalt dat mest moet worden afgevoerd naar een gesloten opslag, met een frequentie van afvoer zoals beschreven voor een vergelijkbaar systeem in de lijst van ammoniakemissie-arme stallen (tabel 2).

Acties Mest frequent afvoeren naar gesloten opslag.

Kadaverkoeling

In afwachting dat kadavers opgehaald worden door een daarvoor erkend organisme, moeten ze zo vlug mogelijk overgebracht worden naar een gekoelde ruimte die afgesloten is van de lucht. De temperatuur in die ruimte mag maximaal 7 °C bedragen.

Acties Opmaak en uitvoering van een standaardprocedure.

Verhoog de ventilatie-uitlaten

Een verhoogde ventilatie-uitlaat of schouw, zorgt ervoor dat de geurpluim zich in een groter luchtvolume kan mengen alvorens de geurpluim het grondniveau bereikt. Een schouw die tot minimaal 1,5 meter boven de nok komt, moet gemonteerd worden op alle ventilatie-uitlaten van de stal en mag niet uitgerust zijn met een pet. Deze maatregel is alleen van toepassing als er potentieel gehinderden zijn op minder dan 200 meter van de stal.

Acties Installatie van een schouw

Leg een windsingel aan

Een windsingel zorgt voor een verticale atmosferische menging van de stallucht met omgevingslucht waardoor verdunning optreedt. Stofdeeltjes worden door de planten voor een deel uit de lucht gefilterd. Door de val van de windsnelheid na de windsingel zal ook een deel van de stofdeeltjes worden afgezet. De windsingel heeft bovendien een sociaalpsychologisch effect. Het kan de relatie tussen omwonenden en de landbouwer verbeteren door de hoge zichtbaarheid van de maatregel. De omzendbrief bepaalt dat er een uitvoeringsplan van de windsingel moet opgemaakt worden. De windsingel moet worden aangelegd volgens dat plan en tussen het bedrijf en de zone waar de geurhinder optreedt. De afstand tussen de windsingel en de stallen mag maximaal

15 m bedragen. Windsingels moeten bestaan uit 3 rijen planten met – bij voorkeur – eerst een rij struiken, daarna een rij coniferen en daarna een rij loofbomen van hardhout. De planten moeten kruiselings worden geplaatst om grote openingen in de windsingel te vermijden. Als planten uitvallen, moeten ze vervangen worden door nieuwe.

ventilatoren. De muur moet op 4 tot 5 m na de uitlaatventilatoren worden geplaatst. Hij kan het best voorzien worden van terugkerende wanden naar de stal toe om windinvloeden dwars op de ventilatoren te vermijden. Als de windbreekmuur voorzien is van terugkerende wanden, moet de muur alle ventilatoren omvatten. In de andere gevallen moet de muur aan beide

Tabel 2 Frequentie van afvoer van mest naar gesloten opslag in functie van het stalsysteem voor niet-volledig ingestroide pluimveestallen - Bron: ILVO

Systeem	Minimale frequentie
Kooihuisvesting, natte mest op mestbanden	Tweemaal per week afdraaien van de mestbanden
Kooihuisvesting, natte mest op platen en mestband onder onderste kooien	Tweemaal per dag afvoer van platen naar band, tweemaal per dag afvoer met band
Kooihuisvesting, beluchte mest op mestbanden (45% DS na één week)	Eenmaal per week
Volière met 50% roosters en mestbanden	Eenmaal per week
Grondhuisvesting met mestschuif onder rooster	Eenmaal per dag

De frequente verwijdering van mest uit de stal zal leiden tot minder geurproductie in de stal.

kort na de windsingel treedt er een zone op met potentieel hogere geurconcentraties. Deze maatregel mag daarom niet worden toegepast als er zich potentieel gehinderden bevinden op minder dan 100 m van de windsingel.

Acties Opmaak van uitvoeringsplan, windsingel aanleggen, uitgevallen planten vervangen.

Installeer een windbreekmuur bij stallen met lengteventilatie

Een windbreekmuur stimuleert de dispersie van geuren door de lucht omhoog te duwen. Een windbreekmuur kan alleen worden gebruikt bij stallen met lengteventilatie. De muur is opgebouwd uit ondoorlatend materiaal. Hij moet minimaal 3 m hoog zijn of minstens even hoog als de bovenkant van de uitlaat van de

kanten met 3 m verlengd worden.

Het is van belang de windbreekmuur en de ruimte tussen de muur en de stal regelmatig te reinigen, anders verliest hij zijn werking.

Acties Installatie van een windbreekmuur, regelmatig reinigen. ■

Dit is het tweede deel uit een reeks van 2. In het vorige nummer bespraken we de geurreducerende maatregelen voor varkensstallen.